

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM
EMBERI JOGI MUNKACSOPORT TITKÁRSÁGA

FOGYATÉKOSSÁGGAL ÉLŐK JOGAIÉRT FELELŐS TEMATIKUS MUNKACSOPORT

IKT. SZÁM: VII/29/3 (2015)
MELLÉKLET: JELENLÉTI ÍV

EMLÉKEZTETŐ
2015. SZEPTEMBER 15. 10:00

Helyszín: 1055 Budapest, Kossuth tér 2-4. 439/A

Időpont: 2015. szeptember 15. 10:00

Tárgy: Fogyatékossgal Élők Jogaiért Felelős Tematikus Munkacsoport Ülése

Jelen vannak: a mellékelt jelenléti ív szerint

Nyitrai Imre szociálpolitikáért felelős helyettes államtitkár köszöntötte a jelenlévőket, majd külön köszöntötte és egyben bemutatta **Dr. Juhász Pétert**, az Emberi Erőforrások Minisztériuma Fogyatékossgügyi Főosztályának főosztályvezetőjét. Ezt követően pedig ismertette a napirendi pontokat, amivel kapcsolatban azt feltételezte, hogy mindenki megkapta az ülés szakmai háttéranyagát. Figyelem felhívásként, illetve tájékoztatásul közölte a jelenlévőkkel, hogy a 2015. évi 127-es számú Magyar Közlönyben megjelent az Országos Fogyatékossgügyi Program végrehajtásának 2015-2018 évekre kiterjedő intézkedési terve.

Szabó-Princz Viktória az Emberi Jogi Munkacsoport Titkársága képviselőjében jelezte, hogy a Titkárság nem kapott arra vonatkozó felhatalmazást, hogy háttéranyagot küldjön meg a munkacsoport tagoknak.

Dr. Juhász Péter Magyarország egyetemes emberi jogi felülvizsgálatával kapcsolatban (a továbbiakban: UPR) hangsúlyozni szeretne volna az ülés fontosságát, valamint azt is, hogy a kormány jelentéstételi kötelezettségének megfelelően a jelentést milyen tartalmi követelmények szerint kell elkészítenie. Az ülés céljaként pedig elmondta, hogy a legutóbbi ENSZ felülvizsgálat óta eltelt idő alatt megvizsgálták a szakmai szervezetekkel azt, hogy miben történt előrelépés, valamint milyen területen van még tennivaló. Hangsúlyozta, hogy ennek megfelelően nem szerették volna részletekbe menően strukturálni az ülés menetét, hanem keretet, illetve lehetőséget szerettek volna biztosítani a szakmai szervezetek számára arra vonatkozóan, hogy elmondhassák a véleményüket a jelentésről - valamint az azóta eltelt idő során bekövetkezett változásokról - a mai jelenlegi magyar szabályozásról.

Mikesy György, Fáy Károly Hallássérült és Fogyatékos Személyek Egyesületétől jelezte, hogy az ülés előtt nem kaptak semmiféle háttéranyagot.

Nyitrai Imre elnök megköszönte **Mikesy Györgynek** a hozzászólást.

Dr. Juhász Péter az EMMI, Fogyatékosügyi Főosztályáról elnézést kért az előbb elhangzottak kapcsán, majd közölte, hogy papíron szétosztják az ülés háttéranyagát. Majd ezt követően ismertette a háttéranyag tartalmát, miszerint az tartalmazza a UPR ajánlásait fogyatékosügyre vonatkozóan, valamint tartalmazni fogja a magyar kormány időközi jelentésben adott válaszait. Ezzel kapcsolatban kérte a résztvevőket, hogy az ajánlásokkal valamint az azokra adott válaszokra vonatkozóan fogalmazzák meg a véleményüket, javaslatukat.

Nyitrai Imre ismételtlen megköszönte **Mikesy Györgynek** a hozzászólását, valamint javasolta, hogy vegyék előre az egyebek napirendi pontot.

Mikesy György, Fáy Károly Hallássérült és Fogyatékos Személyek Egyesületétől, mint ahogy azt korábban a Nők Jogaiért Felelős Tematikus Munkacsoport ülésén is tette, szeretne volna felhívni a figyelmet a fogyatékos nők helyzetére. A nők korai kedvezményes nyugdíjazásával kapcsolatban tájékoztatta a résztvevőket, hogy a fogyatékkal élő nők sajnos soha nem fogják elérni a 40 éves szolgálati viszonyt, ezért kérte, hogy Magyarország ezen nők esetében alkalmazza az arányosság alkotmányos alapelvét. Véleménye szerint figyelembe kellene venni a jogalkotás során a fogyatékkal élő nők speciális helyzetét, de ezt nemcsak a szóban forgó esetben kellene figyelembe vennie az országgyűlésnek, hanem minden jogalkotási folyamat során, mivel a fogyatékkal élők helyzete megkívánja az általánosan alkalmazandó arányossági követelményt. Ezzel azt kéri a kormánytól, hogy a fent említett alkotmányos alapelvnek megfelelően a fogyatékkal élő és fogyatékos gyermeket vagy gyermekeket nevelő nők korábban, azaz megfelelő háttér tanulmány birtokában pl. 30 év igazolt szolgálati munkaviszony után vehessék igénybe a korai nyugdíjazási rendszert.

Nyitrai Imre megköszönte a felvetést.

Dr. Nagy Sándor, a Magyar Vakok és Gyengén látók Országos Szövetségének képviselőjében kiegészítésként az előbb elhangzottakra vonatkozóan elmondta, hogy problémát jelent a rokkantsági nyugdíj megszüntetése, mivel ezt követően új szolgálati idő megszerzésére kötelezettek a munkavállalók, illetve álláskereső. Korábban a rokkantsági nyugdíj mellett a megváltozott munkaképességű emberek dolgozhattak. A korábbi szabályozásnak megfelelően viszont nem írta elő a jogszabály kötelezően, hogy a munkabérükből le kell vonni a járulékokat, ami miatt sok embernek ez az idő nem számít bele a szolgálati munkaviszonyába, holott ők dolgoztak. Ennek értelmében olyan jogszabály módosítást javasolt, amiben elismernék szolgálati időnek az ilyen munkavégzést.

Nyitrai Imre hangsúlyozta, hogy a Fogyatékosokkal Élők Jogaiért Felelős Tematikus Munkacsoportnak más típusú feladataik vannak, de jelezte, hogy szívesen fogad minden előre mutató észrevételt. Az előbb elhangzott javaslatokat kérte, hogy küldjék meg írásban az Országos Fogyatékosügyi Tanács következő ülésére. Tájékoztatásul közölte az ülés résztvevőivel, hogy idén októberben megalakul a Fogyatékosügyi Tárcaközi Bizottság, amely a fogyatékosüggyel kapcsolatos feladatok kormányon belüli koordinációját hivatott ellátni. Jelezte, hogy az ülésen tett javaslatokat továbbítják majd a Fogyatékosügyi Tárcaközi Bizottság részére is.

Perlusz Andrea az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógynevelési Karának képviselőjében felhívta a résztvevők figyelmét az idén is megrendezésre kerülő ún. Gyógytea rendezvényre, amelynek témája a fogyatékosokkal élő személyek szabadidő eltöltéséhez való egyenlő

esélyű hozzáférése. Ezen kívül terveik között szerepel egy olyan fogyatékoságüggyel foglalkozó tantárgy bevezetése is, amely a kormányzati munka és lobbis tevékenység témakörébe tartozó ismereteket adja át a hallgatók számára.

Nyitrai Imre megköszönte a hozzászólást és egyben megjegyezte, hogy ismeri a rendezvénysorozatot, s rendkívül hasznos, innovatív kezdeményezésnek tartja azt. Ezt követően pedig az egyebek napirendi pontot lezárta és – mivel kiosztásra került a tárgyalandó napirend rövid ismertetője – rátért az első napirendi pontra, a UPR jelentésre.

Mikesy György sérelmezte, hogy a kiosztott háttéranyag angolul és nem magyarul van.

Dr. Rátkai Balázs a Külgazdasági és Külügyminisztérium Nemzetközi Szervezetek Főosztályának képviselőjében ismertette a kiosztott háttéranyag tartalmát, ami a fogyatékoságüggyel foglalkozó UPR ajánlásokat tartalmazza. Ezen felül a jelentés elkészítésének technikai követelményeiről is ejtett pár szót. Hangsúlyozta, hogy a felülvizsgálat az általános emberi jogi felülvizsgálatot fogja tartalmazni, így pl.: a fogyatékoságügyi ajánlásokra adott magyar válaszokat is. Hangsúlyozta, hogy a civil szervezetek az ENSZ Emberi Jogi Főbiztos Hivatalának juttathatják el jelentésüket 2015. szeptember 21-ig. Ezen kívül jelezte, hogy az ENSZ öt hivatalos nyelve közül az egyik az angol, ezért készült angol nyelven a jelentés is és a háttéranyag is, hivatalos magyar fordítás nem érhető el.

Dr. Nagy Sándor elmondta, hogy az előbb elhangzott 2015. szeptember 21-i határidőről nem tudtak, holott tagjai ennek a munkacsoportnak és egyben kérte az Elnök Urat, vizsgálja ki, hogy ez az információ miért nem került az ülés és az ő tudomásukra.

Nyitrai Imre hangsúlyozta, hogy erről ő sem tudott.

Dr. Rátkai Balázs elmondta, hogy ez a szeptember 21-i időpont a magyar kormánytól egy teljesen független döntés és mechanizmus eredménye. Hangsúlyozta továbbá, hogy ennek az időpontnak a szétküldése, illetve az ezzel kapcsolatos informálás nem a kormányzat feladata, mivel ők a kormányjelentés összeállításért hivatottak felelőséget vállalni. A civil jelentés elkészítése és benyújtása, valamint az ezzel kapcsolatos informálódás a kormánytól teljesen függetlenül történik.

Mikesy György sérelmezte a háttéranyaggal kapcsolatban, hogy az angolul az ülés napján lett kiosztva, holott előzőleg a Nők Jogaiért Felelős Tematikus Munkacsoport ülésén az ülést megelőzően lett elküldve a háttéranyag magyarul. Kérte, hogy magyarul mondják el neki a háttéranyag tartalmát.

Dr. Juhász Péter az idő rövidege miatt kérte az ülés résztvevőit, hogy a háttéranyag magyarul történő ismertetését követően tegyék meg a UPR-al összefüggő észrevételeiket akár az ülésen akár az ülést követően írásban is. Az Emberi Jogi Munkacsoport Titkárságának jelenlévő tagjaival egyetértve jelezte, hogy a papíron kiosztott anyagot a titkárság az ülést követően elektronikusan is megküldi a tagok részére, amelyre a szakértőknek írásban is lesz lehetőségük reagálni. Ezt követően pedig röviden ismertette az ajánlásokat magyar nyelven.

Dr. Nyusti Szilvia a De Jure Alapítvány képviselőjében elmondta, hogy az utolsó ENSZ jelentés óta Magyarországot érintette két ENSZ döntés is, azonban csak a szavazati joggal

kapcsolatos ajánlást olvasta fel dr. Juhász Péter. Megkérdezte, hogy a másik ENSZ döntésre vonatkozóan mi a kormány álláspontja, és ez szerepelni fog-e a kormány jelentésében.

Dr. Gregor Katalin az Egyenlő Bánásmód Hatóság képviselőjében az ajánlások közül a 94.59-es ajánlással¹ kapcsolatban megjegyezte, hogy a Hatóság nagyon sok olyan esetet vizsgál ahol a közszolgáltatásokhoz való hozzá férés nem megoldott, illetve problémás. Például több esetben indított eljárást kormány intézmények ellen is a Hatóság az akadálymentesítés hiánya miatt. Véleménye szerint ezekre fontos lenne odafigyelni a jövőben. Hangsúlyozta továbbá a közösségi közlekedés akadálymentesítésének fontosságát. Egyik esetüket is megemlítette példaként. Ebben az esetben a Kúria egy igazságügyi szakértő véleményére támaszkodva kimondta, hogy az OEP által rendszeresen kiírt elektromos mopdek a megfelelő rögzítés hiánya miatt nem felelnek a közösségi közlekedés szabályainak. Ezzel kapcsolatban kérte, hogy az OEP tájékoztassa ezeket az elektromos készülékeket igénylő fogyatékkal élő személyeket a Kúria ezen döntésére a mopdek felírásakor. A 94.30-as ajánlással² kapcsolatban pedig kifejtette, hogy a kormány az ajánlásra adott válaszában hivatkozik a Hatóság egyenlő bánásmód referenseire, akik a TÁMOP 5.5.5. program keretén belül dolgozhatnak a Hatóság alkalmazásában az ország egész területén. Ezzel kapcsolatban kérte a kormányt, hogy a projekt finanszírozásának lezárultát követően tegyen lépéseket az egyenlő bánásmód referensek további működéséhez szükséges anyagi forrás előteremtése irányába.

Cserti-Szauer Csilla az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kara képviselőjében a 94.59-es ajánlással kapcsolatban a támogatott lakhatásról szóló törvény módosításának a megemlítését javasolta a kormány jelentésében. Ezen kívül a kiváltás stratégiáról szóló kormányhatározatot is javasolta, hogy kerüljön be a kormányjelentésbe, amit pár mondatban ismertetett is a jelenlévőkkel.

Mikesy György említést tett a váci vasútállomás felújításáról, amely közlekedési szempontból nem felel meg a fogyatékkal élők számára. A segédeszközökkel kapcsolatban sérelmezte, hogy ezek beszerzése még mindig a fogyatékkal élőket terhelő költségek, ami hátráltatja a munkához való hozzáférésüket is, holott azokat beruházásnak kell tekinteni. Ezt elvileg deklarálta mindenkori kormány. A bilingvális oktatás bevezetésének határidejével kapcsolatban pedig megjegyezte, hogy erre hamarosan sor kerül, és mint közszolgáltatás érintett intézmények szakemberei nem vehetnek részt, ő maga, mint sorstárs intézményvezető sem vett részt. Kiemelte továbbá, hogy ez nem törvényi szinten van szabályozva, hanem csak az Országos Fogyatékosügyi Program szintjén van jelen. Javasolta továbbá a fogyatékossgal élő nők helyzetének megemlítését is a kormány jelentésében. Pozitívként jegyezte meg, hogy megszületett az Országos Fogyatékosügyi Program. Ugyanakkor ezzel kapcsolatban kritikát fogalmazott meg, miszerint ennek az előkészítő egyeztetéseire nem hívták meg az összes érintettet.

Dr. Nagy Sándor, a 94.97-es ajánláshoz³ kapcsolódóan elmondta, hogy a fogyatékos gyermekek oktatásának jogszabályi háttere nagyon jó, ugyanakkor a közoktatás nincs felkészülve a fogyatékos gyermekek integrált és inkluzív oktatására. Hangsúlyozta, hogy

¹ Hajtsa végre a Fogyatékossgal Élő Személyek Jogairól Szóló Egyezmény (Convention on the Rights of Persons with Disabilities, CRPD) betartásához szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a lakosság e jelentős szegmense jogainak realizálása teljes mértékű legyen

² Vezesse be a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a fogyatékkal élő személyek, a nők és az elérő szexuális orientációval rendelkező személyek jogai teljes mértékben biztosítva legyenek

³ Folytassa annak biztosítását célzó törekvéseit, hogy a fogyatékossgal élő gyermekek a lehető legteljesebb mértékben gyakorolhassák oktatáshoz való jogukat, s könnyítsék meg az általános oktatási rendszerbe történő integrációjukat

például a vakok esetében nincsen az iskolákban elég és megfelelő tanár, valamint hiányoznak a megfelelő szemléltető eszközök is. Véleménye szerint a szegregált oktatásban az eszközök adottak. Az integrált oktatásban pedig ezek a problémák sajnos jelen vannak. A választójogi törvény kapcsán pozitívként jegyezte meg, hogy a kormány biztosított a vak emberek számára is a választáshoz való jog gyakorlását megfelelő technikai segédeszközökkel. A 94.59-es ajánlással kapcsolatban pedig megjegyezte, hogy nincs biztosítva az egyenlő esély a közszolgálati honlapok hozzáférésehez. Példaként említette az ügyfélkapus ügyintézését, hogy a vakok ezt nem tudják használni.

Dr. Perlusz Andrea a 94.97-es számú ajánlással kapcsolatban javasolta a kormánynak a jelentésben történő megemlítésre a fejlesztő oktatásra vonatkozó rendelkezéseket. Hozzátette, hogy Magyarországon az inkluzív és integrált oktatás szabályozása korszerű, ugyanakkor a közoktatás a gyakorlatban nem ezt tükrözi.

Szegedi Erika az ÉFOÉSZ Komárom-Esztergom Megyei Szervezetének képviselőjeként a korai fejlesztéssel kapcsolatban hangsúlyozta a megelőzés fontosságát, majd ezt követően sérelmezte, hogy a bölcsődéktől ezt a feladatot elvették. Kérte a kormányt, hogy erre a problematikára találjon megoldást.

Mikesy György a gondokság kiválasztásáról szóló rendelkezéseket is javasolta, hogy kerüljön be a jelentésbe, miszerint pozitív elmozdulás van a támogatott döntéshozatal bevezetésével.

Cserti-Szauer Csilla javasolta, hogy a jelentésbe kerüljön bele az ajánlás 94.30 és 94.12⁴ pontjai kapcsán az, hogy a pszichoszociális fogyatékossgal élő emberek bekerültek az ENSZ egyezmény hatására az 1998. évi XXVI. törvény hatálya alá.

Nyitrai Imre az elhangzottakkal kapcsolatban jelezte, hogy szinte minden felvetésre vonatkozóan van válasz az Országos Fogyatékossgügyi Program Intézkedési Tervében, amelyet a Kormány jóvá is hagyott.

Megköszönte a javaslatokat a jelenlévőknek, majd hozzátette, hogy ő úgy látja, hogy a hazai rendszer illetve szabályozás élenjáró és példamutató, s nemzetközi kitekintésben Magyarország ezen a téren jó helyen áll. A fogyatékossgügyi terén megtett magyar erőfeszítéseket büszkén vállalni tudjuk bármilyen nemzetközi, EU-s összehasonlításban.

Ollé Attila, a Magyar Vakok és Gyengénlátók Szövetségének képviselőjeként kérte, hogy az emlékeztető word formátumban legyen megküldve részükre.

Hangfelvétel alapján készítette: Kalányos Zsolt, Emberi Jogi Munkacsoport Titkársága

Látta: Szabó-Princz Viktória szakreferens, dr. Bielik Réka titkárságvezető

Jóváhagyta: Nyitrai Imre, szociálpolitikáért felelős helyettes államtitkár

⁴ Biztosítsa, hogy az új Alaptörvényből fakadó sarkalatos törvények nem tartalmazzanak olyan rendelkezéseket, amelyek hátrányosan különböztetik meg a fogyatékossgal élőket, a nőket, valamint az LMBT embereket